A Tasty Description - Taste and Language Production

Forfattere: Lisa Hansen
Redaktør: Thomas Brahe
Faglige temaer: Ordforråd, Funktionelt sprogsyn
Kompetenceområder: Mundtlig kommunikation

Introduktion:

I denne introducerende aktivitet er målet, at eleverne får mulighed for at producere sprog. Der tages udgangspunkt i konkrete madvarer, som eleverne skal arbejde med. Igennem eksempler og klassedialog øges elevernes opmærksomhed på, hvor mange forskellige ting de kan beskrive og fortælle om. Fokus er derfor i høj grad på, at eleverne selv skal være kommunikativt aktive og lave et oplæg for at træne deres individuelle, aktive mundtlige sprog. Udgangspunktet tages i elevernes eget valg af madvarer, hvorved deres ejerskab over præsentationen styrkes.

NORDEA FONDEN
Vi støtter gode liv

Aktivitet med dialogoplæg og billeder

1 Medbring tre til fire forskellige madvarer (fx et æble, en gulerod, en kartoffel, blomkål, mælk, en müslibar, en cola, etc). Valget af madvarer kan afstemmes i henhold til den enkelte klasses niveau. Fx vil et æble eller en gulerod egne sig godt til en klasse, der kan have vanskeligheder med det mundtlige, da eleverne ofte har mødt disse før i engelskundervisningen og derfor muligvis bedre forudsætninger for at tale om disse.

2 Vælg én af madvarerne og påbegynd en klassedialog på engelsk om madvaren. Inden selve dialogen informeres eleverne om punkt 3 i denne øvelse, så de er forberedt og ved, hvad de skal tage med fra klassedialogen (se eksempel i inspiration til dialog). Fokusér klassedialogen på madvarernes:

1. Udseende
2. Duft
3. Lyd
4. Smag
5. Elevernes egne oplevelser og erfaring med den specifikke madvare. Fx konkrete situationer/minder/personer/stemning som eleverne forbinder madvaren med (Eksempel: Smagen af æblekage til mormors fødselsdag).
6. Spørg også ind til hvem der kan lide den og ikke kan lide den.
7. Spørg evt. ind til hvilke retter den kan indgå i.

Dialogen skal fungere som eksempel til et lille oplæg (punkt 3), eleverne senere selv skal stå for, og der fokuseres i dialogen på at få så mange elever som muligt til at deltage. Bidrag selv med dine egne ord, historier og associationer og vær et eksempel for eleverne på, hvordan de kan bruge sproget i denne sammenhæng. Dialogen kan tage ca. 10-15 min. alt afhængigt af klasse og niveau. Du kan evt. skrive med på tavlen i løbet af dialogen, så eleverne har dette at støtte sig op ad i den senere øvelse.

"All right – Now we are going to have a small dialogue in class about one of these items. After our dialogue, you will work in groups, where you pick one of the other items and make a small presentation of that item, including some of the areas we have discussed in class. I will make sure to write these areas on the board, so you will know what to include.

- Who knows what this is called?
- Can anyone describe its appearance? (color, shape, texture, parts (e.g. a stem/stalk, leaves etc.).
- How does it smell and what does that smell remind you of? – send evt. madvaren rundt til eleverne.
- What sound/noise does it make when you eat it?

- How does it taste? (Inspirér gerne eleverne med ord som: sweet, sour, salty, fresh, mild, strong, hot)
- What does that taste remind you of? E.g. "This apple reminds me of fall, where the season changes and the trees start to change their colors. The taste reminds me of an apple pie with cinnamon and crunchy sugar on top, whipped cream and a nice cup of tea".
- Can anyone share their associations or stories, they might have when talking about this?
- Does anyone know any dishes, in which this is used?"

3 Skriv de omtalte aspekter (duft, udseende mm.) op på en tavle, så det er tydeligt for eleverne. Drøft derefter i plenum, hvordan eleverne kan indlede, fortsætte og afslutte samt argumentere og variere deres oplæg (gambitter jf. vidensmål 1-2). Lad eleverne bidrage med egne forslag til dette:

Forslag til gambitter, argumenter og variation:

- "I will tell you about", "Let me tell you about" "I would like to talk about"
- "It is also", "Oh one more thing", "Furthermore" " In addition to that" "Additionally"
- "Finally", "Lastly", "As a final comment"
- "I (don't) like it because", "On one hand", "On the other hand", "I'm (not) very fond of this because"
- "By the way", "While I remember", "One more thing is that"

4 Bed herefter eleverne om at vælge én af de andre medbragte madvarer.

5 Bed eleverne om at gå sammen med dem, som har valgt den samme madvare.

6 Del efterfølgende eleverne ind i grupper, så de har forskellige madvarer i grupperne.

7 Giv eleverne 10-15 minutter til individuelt at forberede et kort mundtligt oplæg (1-4 minutter) med udgangspunkt i aspekterne skrevet på tavlen (jf. færdighedsmål 1). Eleverne må skrive stikord ned, og de må gerne hjælpe hinanden i grupperne. Det er her muligt at differentiere i forhold til, hvor meget enkelte elever har behov for at skrive ned, men hensigten er, at eleverne skal tale så frit som muligt og derfor skrive mindst muligt ned. Hensigten er derudover, at de i forberedelsen får mulighed for at slå ord op og danne sig et kort overblik over, hvad de vil sige.

8 Når tiden til forberedelsen er gået, gøres eleverne opmærksomme på, at de skal gå i gang med at præsentere deres oplæg i grupperne. Du (læreren) bevæger dig rundt imellem grupperne og observerer og svarer på eventuelle spørgsmål.

9 Aktiviteten afsluttes, efter alle elever har afholdt deres oplæg i grupperne.

Forberedelser

- Som lærer udvælger du tre til fire madvarer og medbringer et eksemplar af hver madvare til undervisningen.
- Hvis nødvendigt så gør dig evt. nogle overvejelser over eksempler, du selv kan bidrage med i klassedialogen (jf. dialogforslag)

Læringsmål

Nedenstående udvalgte læringsmål anses i kontekst af nærværende aktivitet som de mest centrale i forhold til aktivitetens udformning og hensigten med den. Det skal her nævnes at andre færdigheds- og vidensmål også kan skinne igennem i aktiviteten (fx mål fra kommunikationsstrategier).

- Kompetencemål - mundtlig kommunikation (efter 9. klassetrin): Eleven kan deltage i længere, spontane samtaler og argumentere for egne synspunkter på engelsk
    - Færdighedsmål:
        - 1. Samtale: Eleven kan indgå i spontane samtaler om forskellige emner i et sprog, der passer til situationen
        - 2. Samtale: Eleven kan deltage aktivt i en uforberedt samtale
        - 3. Præsentation: Eleven kan give sammenhængende fremstillinger på basis af indhentede informationer
    - Vidensmål:
        - 1. Samtale: Eleven har viden om gambitter til emneskift og til at tage og fastholde ordet
        - 2. Præsentation: Eleven har viden om teknikker til at give sammenhængende fremstillinger

Uddybende

Smag i sprogundervisningen

„Smagen har ikke blot et sprog, sproget har også smagen indbygget" (Højlund, 2016, p. 28). Smag og sprog kan ses i dette interagerende forhold, hvor de hver især kommer til udtryk i hinanden. Alle har smagserfaringer at trække på, og disse erfaringer kan igennem sproget blive udtrykt på utallige nuancerede måder og former. Netop på denne baggrund kan smag bruges som katalysator i sprogundervisningen, da smagserfaringerne bliver en forudsætning som alle elever har og dermed kan tage afsæt i. Smagserfaringer skaber et mulighedsrum for at alle elever kan relatere og forholde sig til indholdet for derigennem at kunne

deltage og producere sprog. Smagserfaringerne bliver i forlængelse af dette erfaringer som eleverne kan gå på sprogopdagelse med, hvor de kan lære med og om smag, samt med og om sprog. Ved at tage udgangspunkt i elevernes egne oplevelser med en specifik madvare, som i nærværende aktivitet, gives alle elever mulighed for at kunne deltage ud fra deres egne forudsætninger og sproglige niveau. Endvidere kan eleverne bruge dette til at udforske de interkulturelle elementer der er indlejret heri. Derfor er det også elevernes delforståelse og allerede produktive sprog der er i fokus. Således fokuseres der netop i denne aktivitet på at aktivere elevernes allerede konsoliderede leksikalske netværk samt at skabe rum for, at dette netværk kan komme i spil via fri sproglig produktion i klassedialogen (punkt 3). Senere i forløbet vil der introduceres nye ord som skal udvide det leksikalske netværk.

I henhold til dette forløb arbejdes der systematisk med ordforråd, og der søges en integration af den direkte og indirekte tilgang til ordforrådsundervisning, hvor eleverne udsættes for forskellige måder at arbejde med ordforråd på. Den direkte tilgang søger at arbejde med ordforråd ud fra en bevidst indsats fra eleverne for at tilegne sig nye ord. Der laves specifikke ordforrådsøvelser med det primære formål at udvide ordforrådet og konsolidere allerede kendte ord i hukommelsen. Den indirekte tilgang søger at udsætte eleverne for et varieret input for derigennem at skabe adækvate betingelser for elevernes møde med nye ukendte ord, samt betingelser for at kendte ord kan optræde i nye kontekster jf. aktivitet 1. Her arbejdes der altså ikke på samme måde med specifikke målrettede ordforrådsøvelser (Stæhr, 2009).

Sproget som middel – et funktionelt sprogsyn

Sproget er et instrument. Et instrument der er uundværligt i interaktion og kommunikation. Med udgangspunkt i et funktionelt sprogsyn, er sproget et redskab vi bruger til at indgå i verden med. Sproget og verden påvirker indbyrdes hinanden, og den måde vi bruger sproget på afhænger af en række kontekstuelle forhold både på makro- og mikroniveau. Sproget får sin betydning ud fra de kontekster det indgår i, og derfor er sproget med til at skabe den verden, vi befinder os i (Lund, 2009). I henhold til temaet *smag*, er sproget et redskab til at dele erfaringer og kommunikere generelt om smag og smagsoplevelser, og sprogets variation kan på denne måde være med til at skærpe opmærksomheden på, hvordan vi taler om smag. I et læringsperspektiv bliver dette syn på sproget særligt for den måde sprogtilegnelsen angribes på, da sprogtilegnelsen her bliver determineret af et kommunikations- og interaktionsbehov. Dette indfanger nemlig selve formålet med at kunne sproget. Der skal altså være et behov for at kommunikere med nogen om noget (Lund, 2009). Nærværende forløb tager udgangspunkt i dette sprogsyn, hvorfor aktiviteterne indeholder kommunikative øvelser, der netop søger at opfylde kommunikations- og interaktionsbehovet.
Med afsæt i ovenstående lægger aktiviteten sig altså op ad et funktionelt sprogsyn, hvor sproghandlinger har en kommunikativ hensigt (Lund, 2009), hvor sprogtilegnelsen altså ses i dette funktionelle lys

Referencer

Højlund, S. (2016). *SMAG - Tænkepauser 40.* Gylling: Aarhus Universitet.

Lund, K. (2009). Kapitel 3 Fokus på sprog. In M. Byram, A. Gregersen, B. Henriksen, A. Holmen, K. Lund, M. Olsen, & L. Stæhr, *Sprogfag i forandring* (pp. 85-27). Frederiksberg C: Samfundslitteratur.

Stæhr, L. (2009). Kapitel 5 Tilegnelse og testning af ordforråd. In M. Byram, A. Gregersen, B. Henriksen, A. Holmen, K. Lund, M. Olsen, & L. Stæhr, *Sprogfag i forandring - pædagogik og praksis* (pp. 167-205). Frederiksberg C: Samfundslitteratur.

NORDEA FONDEN
Vi støtter gode liv